

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO NR. I-533
15 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XVP-187**

2025 m. Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2025 m. balandžio 2 d. sprendimo Nr. SV-S-133 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 1.7 papunktį, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 15 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XVP-187 (toliau – Įstatymo projektas) siekiui – aiškiau apibrėžti savivaldybės tarybos išimtinę kompetenciją nustatant savivaldybės biudžetinių ir viešųjų įstaigų (kurių savininkė yra savivaldybė) teikiamų atlygintinų viešųjų paslaugų kainas ir tarifus, tačiau pasiūlyti Lietuvos Respublikos Seimui nesvarstyti Įstatymo projekto dėl šių priežasčių:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybė, įgyvendindama Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2024 m. gruodžio 12 d. nutarimu Nr. XV-54 „Dėl Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 496 punkto („Subalansuosime vietos savivaldybių vykdomas funkcijas ir didinsime savivaldybių veiklos savarankiškumą“) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano, kuriam pritarta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2025 m. kovo 12 d. nutarimu Nr. 151 „Dėl Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“, 1.7.8 papunkčio („Parengti ir priimti Vietos savivaldos įstatymo pakeitimo projektą: užtikrinti didesnę vietos bendruomenių įtraukimą į sprendimų priėmimą, sustiprinti seniūnaičio institutą ir išspręsti įstatymo praktinio taikymo problemas“) nuostatas, šiuo metu rengia Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Įstatymo pakeitimo projektas). Įstatymo pakeitimo projektą planuojama įtraukti į 2025 m. Seimo rudens sesijai Vyriausybės siūlomų svarstyti teisės aktų projektų sąrašą. Siekiant nuoseklios viešųjų paslaugų kainodaros politikos formavimo, klausimai ir suinteresuotų asmenų siūlymai dėl savivaldybės tarybos išimtinės kompetencijos viešųjų paslaugų kainodaros nustatymo srityje bus sprendžiami sistemškai.

2. Siūlomo teisinio reguliavimo priemonių ydingumo:

2.1. Įstatymo projektu siūloma pavesti savivaldybės tarybai nustatyti bilietų kainų į kultūros renginius apskaičiavimo principus, taip diversifikuojant savivaldybės išimtinę kompetenciją viešųjų paslaugų kainų ir tarifų nustatymo srityje. Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodyta, kad siūlomu teisiniu reglamentavimu siekiama savivaldybių kultūros įstaigų, kurių salėse gali vykti profesionaliojo meno renginiai (profesionaliojo teatro spektakliai ar valstybinės filharmonijos koncertai), vadovams suteikti diskreciją nustatyti bilietų kainas už kultūros renginius.

Įstatymo projektu siūlomas teisinis reglamentavimas neatitinka Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 6 punkte nustatyto aiškumo principo, reikalaujančio, kad teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas būtų tikslus, aiškus ir

nedviprasmiškas. Lietuvos Respublikos teisės aktuose nėra apibrėžta ar kitaip paaiškinta sąvoka „kultūros renginys“, todėl kyla rizika, kad Įstatymo projektu siūlomas įtvirtinti kultūros renginių kainų nustatymo mechanizmas skirtingose savivaldybėse bus įgyvendinamas skirtinga apimtimi, nes kultūros renginiu galės būti laikomas tiek profesionaliojo scenos meno kūrinio atlikimas, tiek kultūrinė edukacija. Turėtų būti įvertinta, ar siūlomas teisinis reguliavimas neturėtų apimti visų kultūros paslaugų, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos kultūros politikos pagrindų įstatymo 2 straipsnio 6 dalyje.

2.2. Įstatymo projektu siūloma suteikti savivaldybės tarybai teisę nustatyti „bilietai kainų į kultūros renginius apskaičiavimo principus“. Pagal formuluotę siūlomas reguliavimas siejamas ne tik su savivaldybių biudžetinėmis ir viešosiomis įstaigomis, bet su visais kultūros renginiais (nors Įstatymo projekto aiškinamajame rašte tas nėra aiškiai įvardyta). Įstatymo projektu siūlomas teisinis reguliavimas, kuris apimtų ir įstaigas, kurių savininko teisės ir pareigas įgyvendina Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, yra platesnis nei būtina Įstatymo projekto tikslams pasiekti, todėl siūlomos teisinio reguliavimo priemonės neatitinka Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 2 punkte įtvirtinto teisėkūros proporcingumo principo, reiškiančio, kad pasirinktos teisinio reguliavimo priemonės turi sudaryti kuo mažesnę administracinę ir kitokią naštą, nevaržyti teisinių santykių subjektų daugiau, negu to reikia teisinio reguliavimo tikslams pasiekti.

Profesionaliojo scenos meno įstaigų, kurių savininko teisės ir pareigas įgyvendina Kultūros ministerija, nuostatuose ir įstatuose šioms įstaigoms nustatyta teisė savarankiškai nustatyti bilietai, kitų teikiamų mokamų paslaugų kainas, įkainius, tarifus, išskyrus tuos atvejus, kai pagal Lietuvos Respublikos įstatymus kainas ir kitus normatyvus reguliuoja valstybė ar Europos Sąjungos teisės aktai – toks reguliavimas sudaro sąlygas nacionalinių ir valstybinių kultūros įstaigų veiklos efektyvumui, tačiau savivaldybių kultūros įstaigų autonomijos klausimas, nustatant teikiamų mokamų paslaugų (ne tik kultūros ar viešųjų paslaugų) kainas, turėtų būti sprendžiamas sistemškai, kartu su kitais šių įstaigų finansų valdymo klausimais.

2.3. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 15 straipsnio 2 dalies 29 punktu nustatoma išimtinė savivaldybės tarybos kompetencija – kainų ir tarifų už savivaldybės valdomų įmonių, biudžetinių ir viešųjų įstaigų (kurių savininkė yra savivaldybė) teikiamas atlygintinas viešąsias paslaugas <...> nustatymas. Lietuvos Respublikos profesionaliojo scenos meno įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 1–3 punktuose nurodytų profesionaliojo scenos meno įstaigų (nacionalinių teatrų, valstybinių teatrų ir valstybinių koncertinių įstaigų, savivaldybių teatrų ir savivaldybių koncertinių įstaigų) paskirtis yra įgyvendinti valstybės politiką profesionaliojo scenos meno srityje teikiant viešąsias profesionaliojo scenos meno paslaugas. Viešosiomis paslaugomis laikomos socialinės, švietimo, kultūros, sveikatos ir kitos paslaugos, kurios atitinka Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 19 dalyje nustatytą viešosios paslaugos apibrėžimą ir kurioms taikomas šio įstatymo 20 straipsnyje nustatytas viešųjų paslaugų teikimo administravimo teisinis reguliavimas. Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nėra argumentuota, kodėl tokia išimtis turėtų būti taikoma tik nustatant bilietai į kultūros renginius kainas, bet netaikoma nustatant kitų viešųjų paslaugų (pavyzdžiui, viešojo transporto bilietai, muziejų bilietai, įskaitant atvejus, kai savivaldybių muziejuose eksponuojamos kitiems muziejams priklausančios muziejinės vertybės) kainas. Įstatymo projektu siūlomas teisinis reguliavimas sukuria prielaidas viešųjų paslaugų, kurių teikimą administruoja savivaldybės, kainodaros fragmentacijai.

Ministras Pirmininkas

Vidaus reikalų ministras